

บทคัดย่อ

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการนํานโยบายไปปฏิบัติ อย่างไรก็ตามแต่ละนโยบายเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้มากน้อยแตกต่างกัน ดังนั้นในที่นี้จะทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในโครงการบ้านมั่นคง เพื่อดูว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมได้มากน้อยเพียงใด และอะไรคือเงื่อนไขหรือปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากนั้นจะศึกษาว่าเมื่อมีส่วนร่วมแล้วจะทำให้เกิดความก้าวหน้าหรือความสำเร็จแก่โครงการบ้านมั่นคงหรือไม่มากน้อยเพียงใด

วิธีการศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อท้องถิ่น โดยทีมวิจัยและสมาชิกชุมชนร่วมปฏิบัติการไปตามขั้นตอนของการนํานโยบายบ้านมั่นคงไปปฏิบัติซึ่งมีอยู่ 8 ขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม สัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ให้ข่าวสารสำคัญและการสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและเชื่อมโยงเชิงเหตุผล ทั้งสองชุมชนคือชุมชนร่วมพัฒนา และหลังพืดร่วมพัฒนา ซึ่งเป็นชุมชนริมคลองเปรมประชากร เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ซึ่งมีบ้านเรือน 314 และ 120 หลังคาเรือนตามลำดับ

ผลการปฏิบัติการมีส่วนร่วมในโครงการบ้านมั่นคงโดยรวมแล้ว พบว่าสมาชิกชุมชนเข้าร่วมได้ในระดับปานกลาง คือมีตั้งแต่เข้าร่วมได้ในระดับต่ำ ไปถึงค่อนข้างสูงเรียงตามลำดับดังนี้ 1. ขั้นการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน แม้ชาวชุมชนจะพยายามต่อสู้เรียกร้องหลายครั้ง แต่สุดท้ายแล้วพวกเขาก็เข้าร่วมได้ในระดับต่ำคือเพียงการรับฟังข้อมูลจากเจ้าหน้าที่เท่านั้น 2. ขั้นการจัดตั้งคณะกรรมการบ้านมั่นคง ชาวชุมชนมีส่วนร่วมในระดับ 3. คือร่วมตัดสินใจกับเจ้าหน้าที่ แต่อำนาจเป็นรองเพราะเจ้าหน้าที่เป็นคนกำหนดการเลือก 3. การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ประชาชนมีส่วนร่วมได้ในระดับที่มีส่วนตัดสินใจร่วมกับเจ้าหน้าที่เช่นเดียวกับขั้นที่สอง 4. การสำรวจข้อมูลชุมชน คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างสูงคือมีอำนาจตัดสินใจเท่ากับเจ้าหน้าที่โครงการ 5. การจัดระบบสิทธิในที่อยู่อาศัย สมาชิกและคณะกรรมการชุมชนเข้ามามีร่วมในการตัดสินใจร่วมกับเจ้าหน้าที่ สำหรับขั้นตอนที่ 6 ถึงขั้นตอนที่ 8 ยังไม่ได้ดำเนินการ สรุปได้ว่าชาวชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการในระดับระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง แต่เป็นการมีส่วนร่วมสูงในเรื่องที่ไม่สำคัญ มันเป็นเรื่องตามน้ำและปลายน้ำที่ต้องเกิดขึ้น ส่วนเรื่องที่สำคัญและชาวบ้านต้องการจะมีส่วนร่วมกลับไม่มีส่วน แม้พยายามจะร้องเรียน เรียกร้องกันหลายครั้งก็ทำได้เพียงรับฟังข้อมูลข่าวสารจากทางการเท่านั้น

สำหรับเงื่อนไขหรือปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมคือ 1. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนที่อยู่ในระดับปานกลางจะเข้าร่วมโครงการสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ 2. ความสามารถด้านการนำของผู้นำ 3. การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก 4. การสนับสนุนจากสมาชิกภายในชุมชน มีส่วนผลักดันให้ชุมชนมีความเข้มแข็งชุมชนจึงมีศักยภาพมากพอที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมใน

โครงการบ้านมั่นคงในระดับที่สูงขึ้นได้ เจือปนที่ยังมีปัญหาคือการสนับสนุนจากภายนอก ชุมชนได้รับการสนับสนุนจากภายนอกต่ำมาก ยกเว้นเครือข่ายในสายคลองเปรมประชากรที่ร่วมชะตากรรมเดียวกัน

การมีส่วนร่วมกับความสำเร็จของโครงการบ้านมั่นคง ถ้าพิจารณาโดยทั่วไปการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนย่อมมีส่วนสนับสนุนให้โครงการสำเร็จตามเป้าหมายในระดับผลผลิต(คือการได้ตัวบ้าน) รวดเร็วขึ้น แต่ถ้าพิจารณาอีกแง่มุมหนึ่งความสำเร็จของโครงการในระดับผลผลิตอาจไม่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะโครงการสามารถสำเร็จได้โดยใช้กลไกทางกฎหมาย แต่ถ้าต้องการให้เกิดความสำเร็จในระดับผลลัพธ์(คือผู้อยู่อาศัยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น) หน่วยงานบริหารโครงการจะต้องรับฟังความเรียกร้องต้องการของชาวชุมชนมากขึ้นตั้งแต่ในขั้นตอนของการสร้างความเป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน ย่อมทำให้เกิดความร่วมมือกันสร้างสังคมที่มั่นคงนอกเหนือไปจากตัวบ้านที่มั่นคง

Abstract

Public participation is very important for the successful implementation of the policy. However, each policy allows people to participate more or less differently. Therefore, this action research will be involved to participate in the House Security Project. What are the conditions or factors that contribute to the participation of the people and when they participate, will make progress or success in the House Security Project?

The method of the study was participatory action research for the locality. In which the research team and community members work together to implement the 8 steps of implementing a stable home policy, data were collected from in-depth interview questionnaires with the key informants and discussion groups were analyzed using descriptive statistics and logical connection. The community studied has been a community since the period 1932. The two communities are Ruam Phathana Community and Lang Flat Ruam Phathana Community. There are 314 households and 120 families, respectively.

The results showed that people are involved in stable house projects at various levels as follows: 1. Creating ownership together to participate at a low level is just listening to information from officials. 2. The establishment of the House Stable Committee, community members can participate to the level of information provision, namely, participation consultations. 3. The establishment of public savings groups can participate at the level decision-making in some level. 4. Community information Survey Members are able to participate as a primary survey. 5. The system of housing rights, committees and community members can participate at the level of the process and the Stat is not yet involved is 6. Participating in the construction of the house plans. 7. Integration of utilities and building houses. 8. Building stable community.

Conditions or supporting factors for participation consist of 1. Socio-economic status of households 2. Leadership ability 3. Leadership support from external agencies 4. Support from members within the community. These 4 factors are important components for strengthening communities resulting in potential

communities to participate in the management of the house Security project, it can be more collaborating with the main agencies.

The relationship of participation and the success of the project : The study found that public participation affects the success of the stable home project, clear resulting in smooth administration of the government but if the people get involved in the higher level, it will make the success in the production level [that is to give the house] may be delayed and there are some problems in management. But success at the result level or target, the policy aimed at improving the quality of life of the residents or the end result goal is to reduce the disparity in the minds of people with high probability.